

**Mobilitatea ca sursă de
dezvoltare personală și profesională,
autonomie și angajabilitate**

**REZUMATUL RAPORTULUI DE CERCETARE
2015**

**Această publicație a fost realizată de consorțiul MOB G.A.E.,
constituit din următoarele organizații:**

Accademia Europea di Firenze, www.aefonline.eu

AMADEUS Association, Wien, www.amadeus.or.at

CAP ULYSSE, Bordeaux, www.capulyse.fr

DEP Institut, Barcelona, www.dep.net

EUROYOUTH Portugal, Lisboa, www.euroyouth.org

Gesellschaft für Europabildung, Berlin, www.europabildung.org

Institutul Intercultural Timisoara, www.intercultural.ro

Intern Europe, Belfast, www.interneurope.org

Nexes Interculturals de Joves per Europa, Barcelona, www.nexescat.org

North West Academy, Derry, www.northwestacademy.net

ONECO, Sevilla, www.oneco.org

PARAGON EUROPE, Mosta, www.paragoneurope.eu

PLATO Educational Services, Limassol, www.plato-edu.com

Pro European Network, Sofia, www.proeuropean.net

REDE INDUCAR, Porto, www.inducar.pt

Semper Avanti Association, Wrocław, www.semperavanti.org

VUSTE ENVIS, Praha, www.vuste-envis.eu

Zavod za Novodobno Izobraževanje, Maribor, www.zni.si

Textul integral al raportului în limba engleză și rezumatul în mai multe limbi
precum și detalii despre proiectul MOB G.A.E. pot fi găsite la www.mobgae.eu

Contact: info@aefonline.eu sau iit@intercultural.ro

 Reproducerea și utilizarea pentru scopuri non-profit și academice a oricăror elemente ale acestui document cu excepția ilustrației copertei sunt premise cu condiția menționării următoarei referințe:

MOB G.A.E. Consortium, Mobility as a source of personal and professional growth, autonomy and employability. Research report, 2015

© Ilustrația copertei de Barbara Cantini, www.barbaracantini.com

Proiectul MOB GAE (cod 543296-LLP-1-2013-1-IT-KA4-KA4MP) a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene în cadrul Programului de Învățare pe tot parcursul vieții.

Această publicație reflectă doar opiniile autorilor. Comisia nu poate fi făcută responsabilă pentru orice utilizare a informației conținute aici.

MOB G.A.E.: Mobilitatea ca sursă de dezvoltare personală și profesională, autonomie și angajabilitate

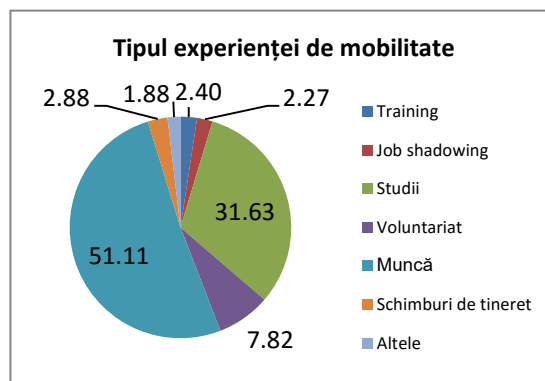
Acesta este rezumatul concluziilor cheie ale cercetării derulate în cadrul proiectului MOB G.A.E, cofinanțat de Comisia Europeană în cadrul programului de învățare pe tot parcursul vieții, acțiunea KA4, și implementat în 2014-2015 de un Consorțiu de 18 organizații care promovează mobilitatea, din 14 țări europene: Austria, Bulgaria, Cipru, Cehia, Franța, Germania, Italia, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Spania și Regatul Unit. Scopul proiectului este evaluarea și valorificarea mobilității internaționale ca instrument de învățare, dezvoltare personală și profesională, creștere a gradului de autonomie individuală, independență, angajabilitate, precum și sensibilizare în ceea ce privește cetățenia europeană și participarea civică.

Metodologia cercetării și colectarea datelor

Întrebarea care stă la baza cercetării și care a determinat designul studiului, colectarea și analiza datelor este: *Care este impactul mobilității asupra dezvoltării personale și profesionale și asupra conștientizării cetățeniei europene?* A fost elaborată și implementată o metodologie mixtă, incluzând un chestionar online, interviuri și focus grupuri organizate cu diferiți actori. Prin contribuția tuturor partenerilor de proiect, au fost obținute 2289 răspunsuri valide la chestionarele online, iar datele calitative au fost obținute prin 243 interviuri individuale și 25 de focus grupuri.

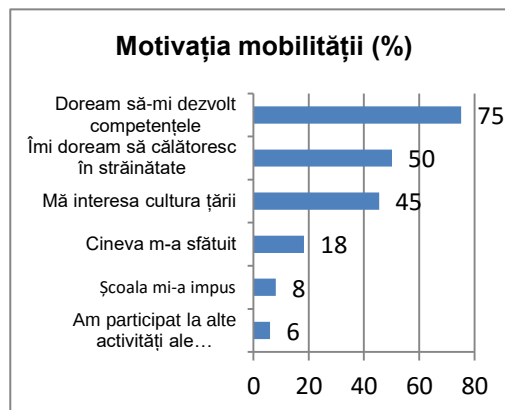
Analiza datelor

Luând în considerare limitările inerente ale unui sondaj online, eșantionul obținut reflectă în mod rezonabil diversitatea preconizată în ceea ce privește sexul, nivelul de educație și țara de plecare. Cea mai mare parte a eșantionului este împărțită între cele două tipuri de mobilitate cel mai des întâlnite: mobilitate pentru muncă (51% din eșantion) și mobilitate pentru studii (31%). Voluntariatul are de asemenea o pondere mare în cadrul eșantionului (aproape 8%), corespunzând în principal Serviciului European de Voluntariat, în vreme ce celelalte tipuri de mobilitate au o pondere mai mică, în jur de 2%. Eșantionul acoperă toate țările UE ca țări de destinație și sunt incluse și câteva mobilități în țări din SEE, în Europa de sud-est și alte țări. Majoritatea participanților participă la mobilități între vârsta de 21 de ani și 24 de ani.

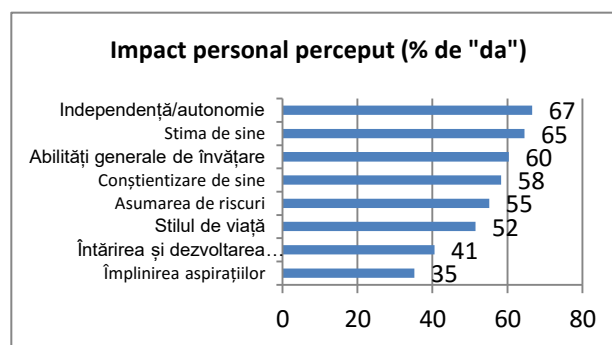
Dezvoltarea competențelor, interesul de a călători în străinătate și curiozitatea legată de alte țări și culturi sunt de departe cele mai frecvente motive invocate de participanții la sondajul online și de asemenea reflectate constant în răspunsurile date în cadrul interviurilor și focus grupurilor. Astfel, putem identifica trei tipuri principale de participanți, în funcție de motivația acestora:

1. „Pragmaticul”, interesat să-și dezvolte cariera prin participarea la mobilitate
2. „Călătorul”, interesat să rupă rutina de acasă și să întâlnească oameni noi
3. „Exploratorul cultural”, interesat să învețe despre cultura țării de destinație

În plus, interviurile și focus grupurile relevă încă o motivație cheie: învățarea unei limbi străine sau îmbunătățirea abilităților lingvistice.

Rezultatele obținute arată un grad deosebit de ridicat de satisfacție în ceea ce privește mobilitatea: 80% dintre participanți consideră că așteptările le-au fost satisfăcute într-un grad foarte ridicat. Scorul mediu este de 8,47 (din 10). Efectul cel mai frecvent menționat al mobilității este îmbunătățirea abilităților de comunicare într-o limbă străină (83% dintre respondenți).

Impactul mobilității la nivel personal

Răspunsurile la chestionarul online arată că la nivel personal cea mai mare relevanță o are impactul asupra sentimentului de autonomie, asupra stimei de sine și asupra abilităților de învățare. Bineînțeles, îmbunătățirea abilităților de comunicare are un impact pozitiv și la nivel profesional, chiar dacă participanții nu sunt conștienți de acest lucru sau nu l-au menționat în mod explicit. Participanții intervievați au declarat că au învățat „să facă față stresului și să relaționeze cu oamenii”, să fie mai asertivi, mai deschiși și să nu le fie teamă să-și exprime sentimentele și ideile, să coopereze și să facă față situațiilor dificile, să se simtă mai în largul lor în situații sociale, să fie independenți, „să lucreze în echipă și să conducă”. Alte citate: „am învățat multe lucruri despre mine însumi”; „programul de mobilități m-a ajutat să-mi realizez pe deplin potențialul”; „programul de mobilități este o lecție de viață. Înțelegi cum să te descurci pe cont propriu. În principal, aș zice că mi-a deschis mintea și modul de gândire.”

Impactul mobilității la nivel profesional

Îmbunătățirea abilităților lingvistice este de departe elementul cel mai frecvent menționat în ceea ce privește impactul mobilității la nivel profesional. Pe lângă aceasta, au fost identificate trei tipuri principale de impact în ceea ce privește dezvoltarea profesională:

1. Dezvoltarea unui profil profesional internațional, ceea ce adaugă elemente valoroase la CV.
2. Conștiința de sine, mai ales în ceea ce privește propriile metode de lucru și încrederea în sine.
3. Dobândirea sau îmbunătățirea abilităților generale, cum ar fi planificarea, organizarea, sau munca în echipă, precum și a abilităților și cunoștințelor legate de o anumită profesie.

Câteva citate: „Am avut parte de multă experiență practică”; „M-a ajutat să înțeleg mai bine lumea muncii”; „Mi-am dat seama cât e de complexă!”; „Am învățat cum se conduce o companie mică. Am putut să văd diferitele elemente care alcătuiesc o companie”; a fost „prima mea șansă să mă implic în munca adevărată”; „Am văzut ce fel de probleme și situații pot apărea”; „De asemenea, am putut să-mi folosesc abilitățile creative pentru a ajuta la promovarea companiei într-o manieră profesională”; „Am câștigat o experiență profesională valoroasă care e greu de obținut în [țara mea]”; „mobilitatea îți dă un impuls să mergi mai departe, să începi o carieră profesională.”

Impactul mobilității asupra conștiinței europene

În cadrul interviurilor și focus grupurilor au fost identificate trei categorii principale de perspective asupra dimensiunii europene:

1. O părere pozitivă cu privire la identitatea și valorile europene, o apreciere a procesului de integrare în UE și a beneficiilor cooperării la nivel european, asociate și cu noi cunoștințe relevante;
2. O viziune pesimistă despre UE și Europa în general și despre perspectivele cooperării europene;
3. O tendință de a aborda o perspectivă globală și de a depăși granițele continentului.

Primul tip de atitudine predomină: „Sunt mult mai conștient de ceea ce înseamnă o identitate europeană”; „Mă simt mai european”; „Mă simt profund european”; „Înțeleg mai bine structura diferitelor organizații, instituții și a întregului sistem european”; „Am devenit cetățean european și am înțeles mai bine politica și economia europeană”; „[Mobilitatea] te face să simți că faci parte din Europa”; „Mi-a deschis ochii în ceea ce privește diferitele țări europene, cât de diferiți dar și asemănători sunt oamenii”.

Concluzii

Participanții au recunoscut că mobilitatea a avut cu siguranță un impact pozitiv asupra dezvoltării lor personale, asupra evoluției lor profesionale și asupra conștiinței europene. În cazul majorității participanților, mobilitatea generează o perspectivă mai nuanțată asupra diversității culturale, relațiilor interculturale și chestiunilor europene. Rezultatele arată, de asemenea, că trebuie făcute multe lucruri pentru ca participanții să devină mai conștienți de efectele mobilității asupra vieții lor personale și profesionale și să poată identifica și recunoaște abilitățile personale și sociale (*abilități soft*) și impactul și importanța lor în viața profesională.

Peste 99% dintre participanții la sondajul online și toți participanții la interviuri și focus grupuri declară că le recomandă și altora să participe la mobilități: „Este o șansă extraordinară și dacă nu profiți de ea pierzi o experiență care îți schimbă viața”; „Dacă nu o faci e pierderea ta”; „Cred că e o șansă fantastică”. 95% dintre participanți ar fi gata să mai participe la o mobilitate.

Succesul unei mobilități este sporit de:

- sprijinul logistic oferit de organizația gazdă sau intermediară, mai ales la sosire;
- sprijinul oferit de organizația de trimitere prin monitorizare regulată;
- atitudinea și disponibilitatea membrilor echipei organizației gazdă, precum și a mentorului, îndrumătorului sau instructorului desemnat de acea organizație;
- cursurile de limbă oferite sau competențele lingvistice pre-existente legate de limba țării gazdă sau engleza, bune abilități de comunicare dar și experiența de muncă anterioară și competențele specifice, care, de asemenea, contribuie foarte mult la succesul mobilității;
- atitudinile, calitățile personale și competențele participanților, în special: deschidere, o atitudine pozitivă, răbdare, încredere în sine, flexibilitate, adaptabilitate, rezistență la stres și capacitatea de a relaționa cu oameni și de a-și face prieteni: „e nevoie să poată face față provocărilor și să se înțeleagă cu alte persoane”; „trebuie să vrei să muncești și să te adaptezi la un mediu nou și să faci un efort în ceea ce privește limba, și să cunoști noi oameni”;
- un angajament serios și dorința de a face eforturi pentru ca mobilitatea să aibă succes;
- pregătirea de dinaintea mobilității, trainingul oferit de organizația de trimitere, dar și pregătirea individuală.

Principalele provocări percepute de participanții la mobilități sunt:

- competența în ceea ce privește limba locală și nevoia de a lucra uneori cu oameni cu care nu ai în comun nici o limbă;
- presiunea generată de faptul de a fi departe de casă, într-o țară diferită și nevoia de a te adapta la o nouă cultură, la un loc nou și de a da dovadă de un grad ridicat de flexibilitate;
- dorul de casă datorită separării de familie și prieteni și dificultatea de a avea o viață socială în afara mediului de lucru în țara unde se desfășoară mobilitatea;
- să fii perceput prin prisma stereotipurilor persoanelor din societatea locală;
- provocări legate de mediul de lucru sau de relațiile cu colegii și nevoia de a gestiona situații problematice;
- atribuirea de sarcini care nu oferă șanse mari de învățare și care nu necesită potențialul și competențele participanților.

Pentru a asigura mai multe rezultate pozitive ale participării la mobilitate și pentru a depăși aceste provocări, au fost formulate următoarele recomandări, pe baza rezultatelor cercetării.

Recomandări pentru cei care elaborează politici și managerii programelor

- Promovarea utilizării unui cod de comportament și a unor reguli clare pentru cei care își asumă rolul de mentor sau îndrumător pentru participanții la mobilitate, cu instrumente ușor de folosit.
- Promovarea utilizării „mentoratului între egali” pentru fiecare participant la mobilitate: mentorul să fie o persoană tânără de aceeași vârstă și cu interese similare, care își asumă în mod voluntar responsabilitatea de a sprijini participanții la mobilitate în viața socială în afara programului de lucru.
- Finanțarea cursurilor de sensibilizare lingvistică și culturală care au loc în țara în care are loc mobilitatea.
- Sprijinirea proiectelor care oferă training și oportunități de schimb de experiențe pentru profesorii de limbi și mentorii din cadrul mentoratului între egali.
- Extinderea sistemului de training la sosire și intermediar folosit în prezent pentru EVS astfel încât să cuprindă toate tipurile de mobilitate.
- Asigurarea unei mai bune potriviri a abilităților participanților cu sarcinile prevăzute la locul de muncă.
- Stimularea unei mai bune reflecții asupra a ceea ce a fost câștigat în cadrul experienței de mobilitate și asupra felului în care efectele mobilității pot fi valorificate în diferite situații de viață, inclusiv în viața profesională, precum și în relațiile personale și sociale.
- Promovarea și sprijinirea unei mai bune recunoașteri și validări a calificărilor și competențelor dobândite în timpul unei mobilități.

Recomandări pentru organizațiile de trimitere

- Îmbunătățirea coordonării cu organizațiile gazdă sau intermediare în vederea pregătirii mobilității.
- Organizarea selecției astfel încât să se țină cont de interesele, preferințele și motivația participanților.
- Organizarea de întâlniri virtuale între participanții selectați și viitoarea organizație gazdă sau intermediară pentru a asigura un mai bun transfer reciproc de informații.
- Furnizarea de sesiuni de training adaptate înainte de plecare pentru toți viitorii participanți la mobilitate, indiferent de programul care sprijină mobilitatea în mod deosebit.
- Cooperarea cu organizațiile gazdă sau intermediare pentru a monitoriza și evalua performanțele participanților la mobilitate.

Recomandări pentru organizațiile gazdă și intermediare

- Sprijinirea organizației de trimitere în pregătirea, monitorizarea și evaluarea mobilității.
- Furnizarea de cursuri de limbă combinate cu sesiuni de sensibilizare culturală.
- Recrutarea, pregătirea și supervizarea mentorilor care vor sprijini participanții la mobilitate pentru integrarea în cadrul societății locale și pentru a-și gestiona viața socială în afara programului de lucru.
- Facilitarea contactării și întâlnirii între participanții la mobilitate din aceeași regiune.
- Facilitarea accesului participanților la mobilitate la activități culturale și sociale, inclusiv printr-un „pașaport cultural”.
- Susținerea participanților la mobilitate în a reflecta asupra propriilor realizări în timpul mobilității.
- Oferirea de oportunități pentru o reflecție critică dar constructivă asupra asemănarilor și deosebirilor dintre stilul de viață și mediul cultural din țara lor natală și țara unde se desfășoară mobilitatea, precum și asupra unor chestiuni legate de UE, în scopul depășirii judecăților simpliste pozitive sau negative bazate pe stereotipuri, prejudecăți și mesaje populiste întâlnite în discursul politic și în media.

Reflecții suplimentare

Organizațiile membre ale consorțiului MOB G.A.E. promovează concluziile acestei cercetări și invită toate organizațiile implicate în programe de mobilitate să li se alăture în reflecția asupra a ceea ce se poate face pentru ca mobilitatea să aibă un succes mai mare și în susținerea implementării recomandărilor prezentate mai sus. Website-ul www.mobgae.eu este o platformă de schimburi pe această temă și poate fi folosită de tineri și organizații active în acest domeniu pentru a-și împărtăși experiențele legate de tipul de sprijin oferit participanților la mobilitate și cele mai eficace metode, instrumente și proceduri folosite în acest scop.

